

Sprawozdanie o niewolnictwie i handlu ludźmi za rok obrotowy 2023 dla Comarch Spółka Akcyjna

Podstawą przedmiotowego Sprawozdania są regulacje prawne znajdujące się w Sekcji 54 (1) ustawy „Modern Slavery Act, 2015”.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone dla Comarch Spółka Akcyjna (*dalej: Comarch S.A.*), jednostki dominującej Grupy Kapitałowej Comarch (*dalej: Grupa Comarch*). Informacje o strukturze Grupy Comarch są dostępne pod adresem: <https://www.comarch.pl/o-firmie/grupa-kapitalowa-i-spolki-stowarzyszone/>. Sprawozdanie zawiera opis obowiązujących w Comarch S.A. polityk oraz procedur, jak również podjętych w 2023 roku działań, mających na celu upewnienie się, że współczesne niewolnictwo i handel ludźmi nie miały miejsca w obrębie jej działalności i łańcuchów dostaw.

Struktura organizacyjna i łańcuchy dostaw

Comarch S.A. jest producentem innowacyjnych systemów informatycznych dla kluczowych sektorów gospodarki zarówno w Polsce jak i za granicą. Główną strategią Comarch S.A. jest dostarczanie klientom kompletnych rozwiązań informatycznych opartych na produktach własnych, także w modelu usługowym.

Natomiast jednym z głównych celów strategicznych Grupy Comarch jest rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej, Azji, Oceanii oraz Ameryki Północnej.

Grupa Comarch jako organizacja o charakterze globalnym specjalizująca się w projektowaniu, wdrażaniu oraz integracji zaawansowanych produktów IT, ma znaczący wpływ na funkcjonowanie łańcucha dostaw. Ponadto zdajemy sobie sprawę, że sukces podejmowanych przedsięwzięć nie zależy jedynie od nas, ale w dużej mierze również od naszych partnerów biznesowych. Kluczowe znaczenie ma dla nas kwestia odpowiedniego doboru kontrahentów, którzy w jak największym stopniu spełniają określone kryteria. Dzięki temu mamy pewność, że współpraca z nimi w żaden sposób nie zaburzy stabilności i efektywności procesów realizowanych w ramach łańcucha dostaw. Głównymi źródłami zaopatrzenia Comarch S.A. w 2023 roku były międzynarodowe koncerny tj. producenci sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz elektroniki związanej z rozwijaną produkcją urządzeń. Większość zamówień w 2023 roku była realizowana poprzez zakupy w lokalnych oddziałach oraz lokalnej dystrybucji.

Głównymi kryteriami wyboru dostawców były natomiast: cena, czas dostawy, jej terminowość oraz opinia i pozycja dostawcy na rynku. Wpływ na wybór dostawcy do realizacji zamówień miała także ocena dotychczasowej współpracy. Dodatkowo uwzględniane były aspekty związane między innymi z poszanowaniem przez dostawców praw człowieka, przestrzeganiem przez nich zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, wpływem prowadzonej działalności na środowisko naturalne.

Grupa Comarch dbając zarówno o środowisko jak i o ograniczenie kosztów związanych z transportem skraca maksymalnie łańcuch dostaw stosując zasadę dostawy bezpośrednio z punktu dystrybucji do użytkownika końcowego lub partnera biznesowego, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, czyli gdzie nie jest wymagana ingerencja w celu dokonania konfiguracji, instalacji na sprzęcie lub taka ingerencja, która i tak miałaby miejsce w lokalizacji użytkownika końcowego. Dodatkowym elementem sprzyjającym optymalizacji łańcucha dostaw jest współpraca z głównymi dystrybutorami lub bezpośrednio z producentem, z pominięciem pośredników. Ponadto realizacja transportów odbywa się poprzez firmy kurierskie, czyli za pośrednictwem transportu zbiorowego.

Zasady dotyczące niewolnictwa i handlu ludźmi

Zarówno Comarch S.A., jak i spółki Grupy Comarch szanują i przestrzegają krajowe i międzynarodowe standardy praw człowieka, traktując je jako fundamentalne i powszechne, a także respektuje i realizuje obowiązujące ją przepisy prawa pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

Uznając prawo pracowników do wolnego zrzeszania się, podejmowany jest dialog z Przedstawicielami Pracowników. Nie zidentyfikowaliśmy przypadków, w których może dochodzić do naruszenia lub może występować poważne ryzyko naruszenia prawa pracowników do zrzeszania się i zawierania umów zbiorowych, zarówno w ramach spółki jak i wśród dostawców.

Przestrzegamy zakazu dyskryminacji ze względu na: rasę, status społeczny, pochodzenie etniczne, religię, niepełnosprawność, płeć, orientację seksualną, związek lub przynależność polityczną, wiek czy stan cywilny.

Gwarantujemy wolność poglądów, sumienia i religii oraz swobodę przekonań i wypowiedzi. Promujemy pracę zespołową wolną od jakichkolwiek uprzedzeń i świadomie czerpiemy siłę i wartości wynikające ze zróżnicowania swoich pracowników. W zamian dokładamy wszelkich starań, by zapewnić naszym pracownikom godziwe i regularnie wypłacane wynagrodzenie, możliwość rozwoju, ciekawe i ambitne wyzwania oraz bardzo dobre warunki pracy.

Comarch S.A. szanuje własność intelektualną osób trzecich respektując przepisy prawa, jak również uwzględniając międzynarodowe standardy w tym zakresie.

Przestrzegamy zakazu pracy dzieci poniżej 16 roku życia, pracy przymusowej, stosowania kar cielesnych, przymusu psychicznego i fizycznego oraz znieważania, a także zakazu dotyczącego molestowania seksualnego, a miejsce pracy uznajemy za wolne od tego typu praktyk.

Mając na uwadze powyższe w ramach bieżącej i strategicznej działalności nie stosujemy praktyk z zakresu współczesnego niewolnictwa i handlu ludźmi.

Procesy należytej staranności

Od naszych dostawców oczekujemy stosowania się do zasad Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ, która stanowi „wspólny, najwyższy cel wszystkich ludów i wszystkich narodów”.

Jesteśmy przekonani, że wysokie standardy postępowania w biznesie, do których przestrzegania się zobowiązujemy, powinny również być egzekwowane od naszych kontrahentów. Dlatego też od naszych kluczowych dostawców oczekujemy przestrzegania następujących zasad:

- stosowanie norm bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z ISO 45001 lub podobnym standardem, aby zminimalizować zagrożenia związane z ryzykami zawodowymi oraz zapobiegać urazom,
- stosowanie dobrych praktyk biznesowych, zasad społecznych oraz wytycznych związanych z ochroną środowiska, które powiązane są z działalnością dostawcy,
- działanie zgodne z obowiązującymi przepisami prawa,
- uznanie prawa pracowników do zrzeszania się oraz do negocjacji zbiorowych,
- zakaz dyskryminacji we wszelkich jej przejawach, ze względu na: rasę, status społeczny, pochodzenie etniczne, religię, niepełnosprawność, płeć, orientację seksualną, związek lub przynależność polityczną, wiek czy stan cywilny,

- zakaz zatrudniania dzieci poniżej 16 roku życia oraz stosowania kar cielesnych, przymusu psychicznego i fizycznego, znieważania i molestowania seksualnego, wyeliminowanie pracy przymusowej.

Konsekwentnie budujemy kulturę organizacyjną oraz system wartości, w ramach których zobowiązujemy się do:

- współpracy wspólnie z dostawcami w dążeniu do osiągnięcia wymaganych standardów,
- skupiania uwagi na tych częściach łańcucha dostaw, gdzie ryzyko niespełnienia wiążących norm jest najwyższe i gdzie w ramach dostępnych zasobów można dokonać znaczących zmian.

Nasza kultura organizacyjna opiera się na wartościach takich jak: otwartość, zaangażowanie, innowacyjność, jakość i odpowiedzialność społeczna. Stawiamy na ciągłe doskonalenie naszych pracowników - poprzez szkolenia, programy rozwoju i możliwości awansu. Kreujemy atmosferę współpracy, gdzie liczy się zdanie każdego pracownika, a decyzje podejmowane są w drodze konsensusu. Dbamy również o dobre relacje z klientami i partnerami biznesowymi, co przekłada się na długotrwałą i owocną współpracę.

Przykładamy dużą wagę do przestrzegania obowiązujących regulacji prawnych i postępowania zgodnie z wyznaczonymi sobie, wysokimi standardami etycznymi.

Jako jeden z liderów rynku IT Grupa Comarch czuje się zobowiązana do promowania etyki oraz pragnie dołączyć do grona czołówki światowej pod względem odpowiedzialności korporacyjnej. Odpowiedzialność za osiągnięcie tego celu spoczywa na wszystkich pracownikach Grupy Comarch.

W Comarch S.A. obowiązuje Kodeks Etyczny, który zobowiązuje ją do regularnej oceny przestrzegania zasad, standardów i wartości w nim zawartych oraz aktualizowania jego treści na podstawie pojawiających się nowych trendów, a także oczekiwań klientów. Kodeks odzwierciedla wartości etyczne, jakim spółka hołduje i jakich chce przestrzegać. Stanowi on dla pracowników Comarch S.A. wzorzec postępowania w stosunku do współpracowników, przełożonych oraz klientów, partnerów i społeczności lokalnych, zarówno w relacjach biznesowych, jak i okołobiznesowych. Kodeks Etyczny Comarch S.A. jest rozpowszechniany i popularyzowany poprzez działania sekcji PR oraz przez Dział Compliance i Audytu Wewnętrznego.

Ocena i zarządzanie ryzykiem

Najważniejsze zasady, jakimi kierujemy się realizując współpracę z partnerami biznesowymi, określa „Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców”. Dokument ten stanowi zobowiązanie do prowadzenia zrównoważonej polityki zamówień i określa nasze oczekiwania dla kluczowych dostawców. Główne założenia tego dokumentu to:

- wspieranie i zachęcanie naszych klientów i dostawców, aby w swoich działaniach kierowali się zasadami etyki, odpowiedzialności społecznej i ochrony środowiska,
- zapewnienie wysokiej jakości produktów i usług dla klientów na rynku międzynarodowym, ze szczególnym naciskiem na bezpieczeństwo zasobów informacyjnych, aspekty środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwo i higienę pracy,
- budowanie dobrego partnerstwa z dostawcami, opartego na wzajemnej współpracy, zaufaniu i uczciwości,
- prowadzenie działań związanych z zamówieniami zgodnie z regulacjami prawnymi – krajowymi i międzynarodowymi,
- wybór dostawców z przekonaniem, że tylko odpowiedzialne praktyki w łańcuchu dostaw mogą zapewnić najwyższą jakość końcowego wyrobu lub usługi, jednocześnie dbając o środowisko naturalne, dobre standardy pracy, etykę biznesu i społeczności lokalne.

W celu minimalizacji ryzyka związanego z działalnością dostawców, zapewnienia stabilności łańcucha dostaw oraz zachowania wysokiej jakości produktów i usług, w spółce oraz Grupie Comarch został wdrożony proces oceny i zarządzania ryzykiem dostawców. W procesie tym zostały uwzględnione zarówno aspekty jakościowe, jak i zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z Procedurą Analiza Dostawców podmioty starające się o przyznanie statusu dostawcy Comarch S.A. otrzymują do uzupełnienia ankietę, w której znajdują się pytania dotyczące zasad wskazanych powyżej tj. o zakres wdrożonych i certyfikowanych systemów zarządzania, dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, odpowiedzialności społecznej, dbałości o ochronę środowiska, zarządzania energią oraz ochroną informacji. Odpowiedzi udzielone w kwestionariuszu są walidowane, a następnie firma jest kwalifikowana przez system do jednej z czterech kategorii dostawców: I - wybierany do współpracy w pierwszej kolejności, II - drugiej kolejności, III - rezerwowo, IV - ryzykowny. Najwyższą, pierwszą kategorię otrzymują te podmioty, które deklarują przestrzeganie najwyższych standardów. Wysyłka ankiet ponawiana jest cyklicznie co roku także do firm, które we wcześniejszych latach uzupełniły kwestionariusz na wypadek, gdyby dostawcy odnotowali w swojej organizacji zmiany w obszarach będących przedmiotem badania. W 2023 roku wysłano 1 042 ankiet (w tym cykliczne), które wypełniło 22 dostawców.

W kolejnym etapie analizy, po realizacji zlecenia, ocenie podlega jakość współpracy. Uwzględniane są: elastyczność w rozwiązywaniu problemów, przepływ informacji podczas procedowania zamówienia, dotrzymanie terminu dostawy/wykonania usługi, zgodność zamówienia ze specyfikacją, jakość towaru/usługi, zgodność faktury z ustaleniami (cena, warunki płatności). Na podstawie uśrednionej oceny współpracy z ostatniego roku dostawcy przypisywana jest jedna z czterech kategorii: I - wybierany do współpracy w pierwszej kolejności, II - drugiej kolejności, III - rezerwowo, IV -ryzykowny.

Ponadto w Comarch S.A. została wdrożona Zintegrowana Lista Odmów (ZLO), która jest aktywną bazą danych zawierającą dane osób, firm, instytucji i innych podmiotów, które objęte są różnego rodzaju sankcjami prawnymi. ZLO zawiera listy odmów z całego świata i jest regularnie aktualizowana. Współpraca z podmiotami znajdującymi się na ZLO jest niedozwolona. Dodatkowo podjęto działania mające na celu włączenie obowiązkowych klauzul do umów z dostawcami i podwykonawcami, które uwzględniają wymogi w zakresie Compliance i ESG.

Dodatkowo w spółce sprawowana jest piecza nad danymi kontrahentów przechowywanymi w bazach spółki oraz dokładane są starania, by dane były prawdziwe, kompletne i aktualne. Prowadzony jest m.in. nadzór procesu analizy i oceny dostawców, badanie satysfakcji klientów, monitoring procesu automatycznego sprawdzania statusu polskiego podatnika w VAT (biała lista) oraz procesu potwierdzania numeru VAT EU.

Mając na uwadze powyższe, ze względu na charakter działalności spółki oraz obowiązujące procedury, zasady i warunki zatrudnienia, w naszej ocenie prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka współczesnego niewolnictwa, w 2023 roku było niskie.

Dzięki wdrożeniu zasad wynikających z regulacji wewnętrznych, istnieje możliwość obiektywnej oceny ryzyka związanego ze współpracą z dostawcami, co prowadzi do podejmowania działań mających na celu zarządzanie tym ryzykiem i eliminowanie potencjalnych zagrożeń związanych m.in. z łamaniem praw człowieka.

Kluczowe wskaźniki wydajności do mierzenia skuteczności podejmowanych kroków

Mając na uwadze zagrożenia i wyzwania związane z wciąż dynamicznie zmieniającym się otoczeniem na bieżąco dokonujemy przeglądu i weryfikacji wewnętrznych procedur, w tym m.in. „Polityki zrównoważonego rozwoju dla dostawców”, czy „Procedury dotyczącej Analizy dostawców”. Dzięki temu

pozyskane zostają również informacje zwrotne na temat ich skuteczności. Udoskonalanie procedur i sposobów ich weryfikacji ma na celu zwiększenie skuteczność podejmowanych przedsięwzięć, m.in w celu przeciwdziałania współczesnemu niewolnictwu. A wprowadzane zmiany, są w sposób ciągły weryfikowane i uwzględniane w ramach wszystkich obowiązujących w spółce dokumentów.

Tym samym wskazane w niniejszym sprawozdaniu polityki i procedury, wdrażane przez Comarch S.A., w 2023 roku zostały poddane corocznej weryfikacji i aktualizacji, przez osoby za nie odpowiedzialne. Na bieżąco podejmowane były działania mające na celu dostosowania ich treści do zmieniających się uwarunkowań, w ramach których spółka prowadzi swoją działalność. W wyniku podjętych działań w 2023 roku szereg zmian został wprowadzony w Kodeksie Etycznym.

Szkolenie na temat współczesnego niewolnictwa i handlu ludźmi

Wychodząc naprzeciw współczesnym wyzwaniom, Comarch S.A. w ramach szkoleń, którymi objęci są wszyscy nowo zatrudnieni pracownicy, planuje informować o obowiązujących w Grupie Comarch standardach, zasadach i wartościach etycznych, które powinny być przestrzegane w ramach pełnionych obowiązków służbowych, a dotyczących przeciwdziałania współczesnemu niewolnictwu i handlu ludźmi.

Dodatkowo, informacje te będą przypomniane w szkoleniach okresowych (co 5 lat).